

Høringsvar fra Dommerfullmektigforeningen – NOU 2019: 17 Domstolstruktur, og et forslag om endringer i rettskretsene og domstoloven

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets brev av 02.03.20.

Dommerfullmektigforeningen (DFF) er positiv til reformering og utvikling av førsteinstansdomstolene i Norge. Det er vår oppfatning at en omstrukturering av tingrettens geografiske myndighetsområder er strengt nødvendig for å sikre en forsvarlig faglig og økonomisk utvikling i første instans.

Overordnet, som DFF tidligere har tilkjennegjort, er DFF positive til større fagmiljø i tingrettene. For oss som jurister ansatt i tingretten, har vi selv erfart verdien og viktigheten av et støttende og utviklende fagmiljø. Sett fra dommerfullmektigenes posisjon er et tilstrekkelig stort fagmiljø i tillegg avgjørende for å ivareta den opplæringsfunksjon dommerfullmektigstillingene er ment å ha. DFF har tidligere uttrykt bekymring rundt at dommerfullmektiger i de minste domstoler settes til å utføre oppgaver alene uten mulighet til kollegaveiledning. Det pekes i den forbindelse særlig på praksisen rundt å konstituere dommerfullmektiger som domstolsleder kort tid etter ansettelse. Det er DFFs oppfatning at per i dag har flere av landets tingretter ikke en størrelse som er stor nok til å kunne ivareta dommerfullmektiger godt nok.

DFF er derfor positive til forslagene som nå er sendt på høring. I første rekke stiller DFF seg bak Domstolskommisjonens forslag. Dette forslag sikrer store og robuste faglige enheter med tett kontakt og kort avstand mellom alle ansatte i tingretten. Dette vil utgjøre en markant styrkning av mulighetene til å ivareta tilstrekkelig oppfølging og opplæring gjennom hele dommerfullmektigenes ansettelsestid. Det vil også legge forholdene til rette for at det alltid vil være flere dommerfullmektiger ansatt ved hver tingrett, som sikrer både kontinuitet og større grad av kollegaveiledning dommerfullmektiger mellom. Dette vil også redusere sannsynligheten for at dommerfullmektiger settes til saker som forutsetningsvis skulle vært behandlet av en embetsdommer, eks. barnesaker. DFF erkjenner for øvrig at kommisjonens forslag nok vil medføre en reduksjon i antall dommerfullmektiger på landsbasis, uten at dette er tilstrekkelig for oss til å gå mot forslaget.

På bakgrunn av disse momenter peker DFF at kommisjons forslag er godt egnet til å utvikle dommerfullmektigordningen videre og til å avhjelpe enkelte av de utfordringer ordningen i dag innebærer. DFF har likevel registrert at kommisjonens forslag mangler politisk flertall, til tross for dets tunge tverrfaglige begrunnelse.

Regjeringens forslag fremstår for DFF som et kompromiss som ivaretar enkelte av de ovenfor nevnte moment, samtidig som befolkningens nærheten til et rettssted tillegges betydelig vekt. I en situasjon hvor kommisjons forslag ikke lar seg gjennomføre, stiller DFF seg bak regjeringens forslag om utvidede rettskretser og opprettholdelse av alle landets rettssteder. Det er DFFs klare oppfatning at dagens situasjon i tingrettene ikke kan fortsette.

DFF skal bemerke at å samle dagens minste tingretter under ledelse av større nærliggende tingretter, også synes å kunne styrke fagmiljøet. Regjeringens forslag er langt på vei en formalisering av ordningen med felles ledelse som hittil har vært praktisert rundt om i landet. DFF har kjennskap til flere av disse tingrettene, og våre erfaringer er at ordningen gir noe økte muligheter for styrking av fagmiljøet. En innvendig mot ordningen har vært at rettskretser og dommere med faste kontorsted

ved de minste tingrettene har begrenset mulighetene til å fordele ressursene mellom tingrettene på best mulig måte.

For DFF er det derfor viktig å fremheve at ved regjeringens forslag er det avgjørende at den enkelte domstolsleder gis tilstrekkelig fleksibilitet i å disponere over dommer- og saksbehandlerressurser på tvers av de ulike rettsstedene. Dette er etter DFFs oppfatning avgjørende for å sikre den utnytting av ledig kapasitet i tingrettene som regjeringen ønsker, både dommerkapasitet og rettsalskapasitet. Dersom særlig dommerstillinger knyttes til ett enkelt rettssted med få saker fremstår besparelsene og mulighetene for videre utvikling av tingrettene som minimale. Det er DFFs oppfatning at tingrettens ledelse må gis de nødvendige fullmakter til å fordele tingrettens samlede ressurser fordelt på alle tingrettens rettssteder etter det til enhver tid gjeldende behov. Som kjent varierer tingrettens saksmengde stort og det er DFFs oppfatning at enkelte av de minste tingretter ikke kan forsvare den bemanning de har i dag.

Det å knytte dommerstillinger til de minste rettssteder vil måtte gå på akkord med disse dommers mulighet for faglig utvikling og å ta del i et tilstrekkelig stort nok fagmiljø. Dette gjelder særlig dommerfullmektiger som er avhengig av et tilstrekkelig umiddelbart fagmiljø rundt seg som kan sørge for kollegaveiledning. Den uformelle kollegaveiledningen, som langt på vei er en stor del av opplæringen og veiledningen for dommerfullmektiger, vanskeliggjøres med ulike rettssteder. DFF mener derfor at det må legges opp til dommerstillingers kontorsteder samles på enkelte rettssted for sikre tilstrekkelig antall til å ivareta et fagmiljø. Mer konkret bør ikke dommers kontorsted være på rettssteder som har en saksmengde som tilsier under for eksempel fire dømmende årsverk. Slike rettssteder mener DFF bør betjenes av tingrettens dommere etter behov, uten at noen dommere skal ha sitt faste kontorsted der.

For styret i Dommerfullmektigforeningen

Anne Ingeborg Reiestad
Styreleder

Vegard Rosenvinge Lauvdahl
Styremedlem